

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant starszy sekretarz sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o zadośćuczynienie, rentę , ustalenie

- 1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz powoda K. K. (1) kwotę 100.000,00 (sto tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości określonej w art. 481 §2 k.p.c. od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,**
- 2. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedziba w K. na rzecz powoda K. K. (1) tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb kwotę 6.456,00 (sześć tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości określonej w art. 481 §2 k.p.c. od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,**
- 3. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedziba w K. na rzecz powoda K. K. (1) tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej kwotę 9.076,59 (dziewięć tysięcy siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami od kwoty:**
 - 6.029,82 (sześć tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych osiemdziesiąt dwa grosze) od dnia 12 lipca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości określonej w art. 481 §2 k.p.c. od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,**
 - 3.046,77 (trzy tysiące czterdzieści sześć złotych siedemdziesiąt siedem groszy) od dnia 2 października 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości określonej w art. 481 §2 k.p.c. od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,**
- 4. oddala powództwo w pozostałej części;**
- 5. nie obciąża powoda K. K. (1) nie uiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa;**

6. ściga od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w P. kwotę 5.755,00 (pięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt pięć) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa;

7. ściga od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Okręgowego w P. kwotę 428,63 (czterysta dwadzieścia osiem złotych sześćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części powództwa;

8. zasądzą od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz powoda K. K. (1) kwotę 240,37 (dwieście czterdzieści złotych trzydzieści siedem groszy) tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części powództwa;

9. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz powoda K. K. (1) kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

V P 7/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 marca 2014 roku powód K. K. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K. na swoją rzecz tytułem naprawienia szkody wynikającej z wypadku przy pracy jakiemu uległ w dniu 2 kwietnia 2011 roku:

- zadośćuczynienia w wysokości 100.000,00 złotych za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2001 roku do dnia zapłaty,

- skapitalizowanej renty w wysokości 40.769,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi od dnia 3 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty za okres od dnia 3 kwietnia 2011 roku do 31 grudnia 2013 roku,

- renty uzupełniającej na przyszłość w wysokości 1.590,00 złotych płatnej z góry do 10-tego dnia każdego miesiąca od 1 stycznia 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności.

- kosztów procesu według norm przepisanych od pozwanego na rzecz powoda,

oraz o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za ewentualne dalsze następstwa wypadku przy pracy.

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 sierpnia 2014 roku pozwany (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o dopozwanie ubezpieczyciela strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w S., a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku przypozwanie w/w podmiotu w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej. Pozwany podniósł, iż do wypadku przy pracy, w związku z którym powód wniósł roszczenie, doszło z wyłącznej winy K. K. (1). Pozwany wskazał, że powód posiadał wszystkie szkolenia, które były wymagane do wykonywanych przez niego czynności montażu belek.

Zarządzeniem z dnia 1 września 2014r. zawiadomiono o toczącym się postępowaniu (...) S.A. z siedzibą w S. informując o możliwości wstąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej doręczając odpis pozwu. Zarządzenie zostało doręczone (...) S.A. z siedzibą w S. w dniu 11 września 2014r. (...) S.A. z siedzibą w S. nie przystąpiło do sprawy.

Na rozprawie z dnia 19 maja 2016 roku pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości z uwagi na to, że zdaniem strony pozwanej wypadek powstał z wyłącznej winy powoda. W przypadku, gdyby Sąd nie przychylił się do stanowiska pozwanego podniósł zarzut przyczynienia się w znacznym stopniu przez K. K. (2) do wypadku.

Pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 19 maja 2016 roku ograniczył żądanie renty wyrównawczej za okres od 3 kwietnia 2011r. do 1 października 2015 roku, z uwagi na to, iż od 2 października 2015 roku powód odzyskał zdolność do pracy.

Pismem z dnia 6 czerwca 2016 roku pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo w zakresie renty wyrównawczej za okres od 2 kwietnia 2011 roku do 30 września 2015 roku do kwoty 61.664,49 złotych.

Ponadto pełnomocnik powoda podtrzymał roszczenie o zasądzenie odszkodowania z tytułu zwiększonych potrzeb w związku z koniecznością wykonywania osobistej opieki nad powodem przez osoby trzecie i zażądał odszkodowania w wysokości 13.698,00 złotych. Dodatkowo strona powodowa wskazała, że domaga się również odsetek od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2012, kiedy powód odzyskał zdolność do samodzielnej egzystencji. Jednocześnie powód podtrzymał roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 100.000,00 złotych.

Pismem procesowym z dnia 23 czerwca 2016 roku pozwany (...) S.A. z siedzibą w K. wskazał, że renta wyrównawcza z tytułu wypadku przy pracy jest wolna od podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z tym należy ją wyliczać w wartościach netto bez uwzględnienia części potencjalnych dochodów, które należałoby potraktować jako zaliczkę na podatek dochodowy oraz składkę na ubezpieczenie społeczne ponieważ odszkodowanie cywilne nie jest dochodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych ani oskładkowaniu składkami na ubezpieczenie. W związku z tym strona pozwana wskazała, że wynagrodzenie miesięczne netto wyliczone na podstawie wynagrodzeń pracowników, którzy w kwietniu 2011 roku byli zatrudnieni na podobnym stanowisku do powoda wynosi 2.121,68 złotych. Pełnomocnik pozwanego podniósł również w piśmie zarzut przedawnienia roszczeń powoda zgłoszonych ww. pismem, w kwocie 594,00 złotych tytułem zwiększonych potrzeb powoda, gdyż w pozwie kwota tego roszczenia wynosiła 13.104,00 złotych a nie jak wskazano w piśmie z dnia 6 czerwca 2016 roku 13.698,00 złotych.

Pełnomocnik powoda pismem z dnia 13 lipca 2016 roku dokonał korekty wysokości skapitalizowanej renty wyrównawczej przysługującej powodowi, opierając jej wysokość na świadczeniu netto.

Pełnomocnik wskazał, że przyjmując wskazane przez pozwanego wynagrodzenie jakie mógł osiągnąć powód w latach 2011-2015 w kwocie 2121,68 netto utrata dochodów powoda po odjęciu świadczeń otrzymanych przez powoda z ZUS wynosi:

- w 2011 roku 888,12 zł miesięcznie, tj. 7.993,08 w skali roku licząc od dnia 2 kwietnia 2011 roku,
- w 2012 roku 23,83 zł miesięcznie, tj. 285,96 zł w skali roku,
- w 2013 roku 948,70 zł miesięcznie, tj. 11.384,70 zł w skali roku,
- w 2014 roku 925,39 zł miesięcznie, tj. 11.104,68 zł w skali roku,
- w 2015 roku 888,27 zł miesięcznie, tj. 7.994,43 zł w skali roku.

Podsumowując pełnomocnik K. K. (1) stwierdził, że w okresie od 2 kwietnia 2011 roku do 30 września 2015 roku powód utracił zarobki w kwocie 38.994,55 złotych. W związku z tym jest to wartość odpowiadająca skapitalizowanej rencie wyrównawczej z tytułu utraty zarobków.

Powód sprostował również roszczenie o zasądzenie odszkodowania z tytułu zwiększonych potrzeb w związku z koniecznością wykonywania osobistej opieki nad jego osobą przez osoby trzecie i zażądał odszkodowania w wysokości 13.104,00 złotych. Strona powodowa wskazała, że domaga się również odsetek od tej kwoty od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty. Jednocześnie powód podtrzymał roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 100.000,00 złotych.

Na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016 roku pełnomocnicy stron zgodnie uznali, że możliwości zarobkowe powoda w okresie pobierania renty wynosiły 700,00 złotych netto oraz za koszt opieki zgodnie przyjęli kwotę 6 złotych za godzinę.

Pełnomocnik powoda w piśmie z dnia 9 grudnia 2016r. dokonał korekty wysokości skapitalizowanej renty wyrównawczej należnej powodowi, opierając się na założeniu, że w ramach ograniczonej zdolności do pracy zarobkowej, powód mógł uzyskać dochód w kwocie 700,00 złotych netto miesięcznie. Przyjmując wynagrodzenie jakie mógł osiągnąć powód u pozwanego w latach 2011-2015 w kwocie 2121,68 netto, po odjęciu świadczeń otrzymanych przez powoda z ZUS oraz zarobków, które powód mógł osiągnąć w ramach ograniczonej zdolności do pracy w kwocie 700zł. miesięcznie netto, utrata dochodów powoda w okresie od 2 kwietnia 2011 roku do 30 września 2015 roku wynosi łącznie **9.076,59 złotych, w tym:**

- w 2011 roku 1.693,08 zł licząc od dnia 2 kwietnia 2011 roku,
- w 2012 renta nie przysługuje,
- w 2013 roku 2.984,40 zł.,
- w 2014 roku wynosi 2.704,68 zł,
- w 2015 roku licząc do 1.10. 2015r. 1.694,43 zł.

W związku z powyższym pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie tytułem renty wyrównawczej za okres od 2 kwietnia 2011 roku do 30 września 2015 roku łącznie **9.076,59 złotych** z odsetkami od daty doręczenia pozwu do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

K. K. (1) w firmie (...) S.A. z siedzibą w K. pracował nieprzerwanie od dnia 9 lutego 2009 roku, początkowo na podstawie umowy o pracę na okres próbny, a następnie na czas określony. Ostatnia umowa o pracę na czas określony była na okres od dnia 1 lutego 2011 roku do dnia 16 sierpnia 2011 roku. Powód był zatrudniony na stanowisku ślusarza konstrukcji stalowych w pełnym wymiarze czasu pracy. Powód pracował w Zakładzie Produkcji (...) w P.. Zakład zajmował się produkcją konstrukcji stalowych. Do produkcji używano maszyn do cięcia, spawarek maszyn do frezowania, wiertarek, dźwigów, wózków widłowych oraz suwnic. W Zakładzie zatrudnionych było około 130 pracowników.

K. K. (1) został przeszkolony przez pracodawcę wstępnie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie instruktażu ogólnego i stanowiskowego w lutym 2009r.

Dnia 22 kwietnia 2010 roku powód ukończył szkolenie wewnątrzzakładowe z wynikiem dobrym.

Powód posiadał aktualne zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na stanowisku ślusarza konstrukcji stalowych (praca w hałasie i na wysokości) ważne do dnia 31 stycznia 2013r.

(dowód: umowa o pracę k. 13 akt sprawy, świadectwo pracy, k. 14 akt sprawy, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp – k. 10 akt osobowych, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, k.15 dokumentacji pracownicze, zeznania K. R. na rozprawie z dnia 6 grudnia 2016 roku od minuty 41:59 do minuty 53:29, protokół z rozprawy z dnia 6 grudnia, k. 419-421 akt sprawy, zaświadczenie lekarskie – k. 7 akt osobowych)

W dniu 2 kwietnia 2011 roku K. K. (1) uległ podczas świadczenia pracy na rzecz pozwanego (...) S.A. wypadkowi. Do nadzoru nad produkcją kierownik A. S. (1) w tym dniu wyznaczył mistrza produkcji R. S.. Był to bezpośredni przełożony K. K. (1). Miał on nadzór nad 30 pracownikami pracującymi na dwóch halach. R. S. zlecił powodowi do wykonania montaż belek stalowych. Powód pracował na hali, gdzie pracowała brygada monterska i część brygady przygotowawczej. Powód pracował w brygadzie monterskiej. Na drugiej hali pracowali ślusarze zajmujący

się wierceniem w blachach i gilotyniarze, przygotowujący elementy konstrukcji stalowych. Składanie belek polegało na tym, by do głównego elementu dodać blachę i ją szpeciść. Do transportu głównego elementu konstrukcji służy suwnica. Pilot do suwnicy leżał w jej pobliżu. Powód nie posiadał uprawnień do obsługi suwnicy. Zleczone prace powód wykonywał w parze z A. B. (1), który posiadał kwalifikacje do obsługi suwnicy. W momencie gdy A. B. (1) udał się po elementy na dział przygotowawczy, K. K. (1) postanowił obrócić stalową belkę przy użyciu suwnicy. W trakcie tej czynności K. K. (1) zaczepił belkę na hak suwnicy. Następnie opuścił belkę, odpiął haki i zaczął podnosić suwnicę do góry. W trakcie tych czynności, położył belkę na krawędzi leżni, następnie zahaczył zawieszem o krawędź belki, w wyniku czego ta spadła na dół i przygniotła powoda. Belka miała około 7-8 metrów długości i ważyła około tony. Wypadek miał miejsce około godziny 10:00. W momencie wypadku R. S., który sprawował nadzór nad pracą pracowników pracujących na dwóch halach, przebywał na hali, gdzie pracowali ślusarze i gilotyniarze. Kierownika produkcji A. S. (1) w chwili wypadku nie było w pracy.

(dowód: zeznania A. W. od minuty 8:24 do minuty 20:17, zeznania świadka A. S. (2) od godz. 1:04:28 do godziny 1:27:52, zeznania świadka T. M. od godz. 1:27:52 do godz. 1:37:49, zeznania świadka A. S. (1) od godz. 1:42:23 do godz. 2:08:08, zeznania świadka K. W. od godz. 2:08:08 do godz. 2:25:54, protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2014 roku, k. 202-207 akt sprawy zeznania A. B. (1) od minuty 7:19 do minuty 18:52 protokół z rozprawy z dnia 19 maja 2016 roku, k. 365-366 akt sprawy, zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 6 grudnia 2016 roku od minuty 22:50 do minuty 49:17, k. 419-421 akt sprawy)

Powód pomimo braku uprawnień do obsługi suwnic świadcząc pracę na rzecz pozwanego w okresie zatrudnienia obsługiwał suwnicę. Przełożeni powoda o tym wiedzieli i nie wyrażali sprzeciwu. Najważniejsze dla kierownictwa pozwanego były faktyczne umiejętności pracowników, a nie kwalifikacje formalne. Było ciche przyzwolenie przełożonych powoda na takie postępowanie. Również inni pracownicy zatrudnieni u pozwanego pomimo braku uprawnień obsługiwali suwnice. Jeden z majstrów wręcz przymuszał pracowników bez uprawnień do obsługi suwnicy, pod groźbą utraty pracy.

(dowód: zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 6 grudnia 2016r. od minuty 22: 50 do minuty 41:05, zeznania świadka S. P. –protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r. od minuty 01:57 do minuty 2:08 zeznania świadka A. S. (2) protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2014 roku od godz. 1:18:53 do godziny 1:20:21, zeznania A. B. (1) od minuty 7:19 do minuty 18:52 protokół z rozprawy z dnia 19 maja 2016 roku, k. 365-366 akt sprawy)

Zespół powypadkowy pozwanego po przeprowadzeniu w dniu od 12 kwietnia 2011 roku ustaleń dotyczących okoliczności i przyczyn wypadku stwierdził, że zdarzenie z dnia 2 kwietnia 2011 roku było wypadkiem przy pracy, a jego przyczyną było:

- brak uprawnień do obsługi suwnicy z poziomu roboczego
- brak koncentracji uwagi na wykonywanej czynności

Zespół stwierdził również, że wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez pokrzywdzonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia spowodowane przez powoda umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Zespół nie dopatrzył się naruszeń przepisów BHP przez pracodawcę.

(dowód: protokół powypadkowy (...), k. 16 akt ZUS)

Państwowa Inspekcja Pracy po przeprowadzeniu kontroli w dniach 2-4 stycznia 2013 roku ustaliła następujące przyczyny wypadku:

- niedostateczne przygotowanie zawodowe pracownika,
- brak nadzoru

Inspekcja dokonała również kontroli dokumentacji nr (...) z wypadku z dnia 2 kwietnia 2011 roku stwierdzając następujące nieprawidłowości:

- brak powiadomienia o wypadku inspektora pracy,
- brak kwalifikacji wypadku
- bezpodstawne stwierdzenie wyłącznej winy poszkodowanego
- brak wskazania naruszenia przez pracodawcę przepisów prawa pracy tj. brak nadzoru z strony pracodawcy
- brak wskazania wszystkich przyczyn wypadku
- brak właściwych wniosków profilaktycznych

(dowód: dokumentacja kontrolna, k. 15-16 akt sprawy)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29 września 2015 roku w sprawie VII K 930/13:

1. **R. S. został skazany, za popełnienie przestępstwa z art. 220 §1i 2 kk w zb. z art. 156 §1pkt 2 i §2 kk i w zw. z art. 11 §2 kk** w zw. z art. 4§1 k.k. polegającego na tym, że 2 kwietnia 2011 roku w P. na terenie Zakładu Produkcji i (...) SA na ul. (...), będąc zatrudnionym na stanowisku majstra **sprawując bezpośredni nadzór nad pracownikami wydziału produkcji, nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracownikowi K. K. (1)**, w ten sposób że sprawując nienależycie bezpośredni nadzór nad jego pracą, dopuścił K. K. (1) nie posiadającego stosownego przeszkolenia i uprawnień do posługiwania się suwnicą elektryczną, w wyniku czego podczas unoszenia haków suwnicy doszło do zaczepienia haka o stalowy kształtownik o masie około 850 kg i długości 12.8 m, który zsunął się z leźni przygniatając K. K. (1), powodując obrażenia w postaci złamania talerza biodrowego prawego, złamania trzonu kości udowej prawej, złamania nasady i przynasady bliższej kości piszczelowej prawej, złamania trzonu kości piszczelowej prawej, złamania kostki bocznej stawu skokowego prawego, stłuczenia podbrzusza, pachwiny i uda prawego i otarcia skóry uda lewego, co wywołało ciężką chorobę długotrwałą narządu ruchu, z winy nieumyślnej, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat oraz grzywnę w ilości 100 stawek dziennych po 10 zł. każda z nich.

2. **A. S. (1) został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 220 §1i 2 kk w zb. z art. 156 §1pkt 2 i §2 kk i w zw. z art. 11 §2 kk** w zw. z art. 4§1 k.k. polegającego na tym że dnia 2 kwietnia 2011 roku w P.. na terenie Zakładu Produkcji (...) SA na ul. (...), **będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika produkcji nie dopełnił ciążących na nim obowiązków zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy**, w ten sposób że dopuścił do złej organizacji pracy wydziału, w ten sposób że osoby nie posiadające stosownych uprawnień posługiwały się znajdującymi się na hali wydziału produkcyjnej urządzeniami, **w wyniku czego K. K. (1) nie posiadając stosownego przeszkolenia i uprawnień posługiwał się suwnicą elektryczną**, w wyniku czego podczas unoszenia haków suwnicy doszło do zaczepienia haka o stalowy kształtownik o masie około 850 kg i długości 12.8 m, który zsunął się z leźni przygniatają K. K. (1), powodując obrażenia w postaci złamania talerza biodrowego prawego, złamania trzonu kości udowej prawej, złamania nasady i przynasady bliższe kości piszczelowej prawej, złamania trzonu kości piszczelowej prawej, złamania kostki bocznej stawu skokowego prawego, stłuczenia podbrzusza, pachwiny i uda prawego otarcia skóry uda lewego, co wywołało ciężką chorobę długotrwałą narządu ruchu, z winy nieumyślnej, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat oraz grzywnę w ilości 100 stawek dziennych po 10 zł. każda z nich.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim VII Wydział Karny w sprawie VII K 930/19 – akta sprawy VII K 930/13)

W wyniku wypadku przy pracy z dnia 2 kwietnia 2011r. powód doznał złamania trzonu lewego uda, złamania zmiążdżeniowego nasady i przynasady bliższej piszczeli lewej, złamania trzonu piszczeli lewej i kostki bocznej prawej, złamania talerza kości biodrowej lewej, otarcia skóry uda lewego, stłuczenia podbrzusza, pachwiny i uda prawego.

Po wypadku K. K. (1) został przewieziony do szpitala w P. na oddział (...), gdzie przebywał do 28 kwietnia 2011 roku. Dnia 6 kwietnia 2011r. powód przeszedł operację biodra nogi lewej, a kilka dni później przeszedł operację polegającą na repozyycji i zespoleniu złamania kości udowej lewej, piszczelowej prawej, kostki bocznej prawej, piszczeli lewej.

Do końca pobytu w szpitalu (...) był unieruchomiony.

Po operacji powód przebywał w domu, gdzie leżał w łóżku przez 3 miesiące. Do momentu rozpoczęcia rehabilitacji powód wymagał pomocy przy każdej czynności, takiej jak np. jedzenie, picie. Opiekę sprawowała głównie żona i córki.

Od dnia 26 lipca 2011 roku powód przechodził rehabilitację w Ł.. Rehabilitacja trwała 4 tygodnie. W trakcie rehabilitacji odwiedzała go żona. Bezpośrednio po rehabilitacji K. K. (1) poruszał się na wózku. Kolejną rehabilitację pokrzywdzony przeszedł w lutym 2012 roku, a potem w 2013 roku w P.. Rehabilitacje trwały około 2 tygodni, a zabiegi trwały około 2-3 godzin dziennie.

W 2013 roku oraz października 2014 roku K. K. (2) przeszedł operacje wyciągania drutu.

Po rehabilitacji powód do końca 2011 roku poruszał się na wózku, a następnie o dwóch kulach, a od 2013 roku o jednej kuli. W 2011 roku powód stale przyjmował leki przeciwbólowe. Obecnie bierze je wyłącznie w przypadku nasilenia bólu.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego, k. 17 akt sprawy, historia choroby, k. 18-38 akt sprawy, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k.39 akt sprawy, zeznania A. K. od minuty 24:57 do minuty 49:48, zeznania E. B. od minuty 49:48 do minuty 58:00, protokół z rozprawy z dnia 25 listopada 2014 roku, k. 202-207 akt sprawy zeznania powoda na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016 roku od minuty 22:50 do minuty 49:17, protokół z rozprawy z dnia 6 grudnia 2016 roku, k. 419-421 akt sprawy)

Na skutek wypadku przy pracy z dnia 2 kwietnia 2011r. powód doznał następujących obrażeń o charakterze ortopedycznym, skutkujących łącznym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 39%, w tym:

- złamanie trzonu uda lewego -uszczerbek na zdrowiu 12% z poz. 147a tabeli. ;
- złamanie zmiążdżeniowego nasady i przynasady bliższej kości piszczelowej lewej -uszczerbek na zdrowiu 12 % z poz. 158a;
- złamanie kości piszczelowej prawej- uszczerbek na zdrowiu 10 % z poz. 158a.
- złamanie kostki bocznej podudzia prawego- uszczerbek na zdrowiu 5 % z poz.162a.

Przebyte złamanie trzonu uda lewego skutkuje obecnie osłabieniem siły mięśniowej, dolegliwościami bólowymi głównie o charakterze powysiłkowym i niewielkim ograniczeniem ruchomości biodra lewego. Powodowi dolegają bóle kolana i podudzia lewego powysiłkowe i okresowo również w spoczynku, występuje niewielkie ograniczenie ruchomości stawu skokowego lewego i osłabieniem siły mięśniowej.

Silne dolegliwości bólowe uda lewego utrzymywały się do 2 tygodni, a o średnim nasileniu trwały do miesiąca. W wyniku urazu podudzia lewego silne bóle trwały do 2 miesięcy, o zmniejszającym się nasileniu trwały do 3 tygodni, bóle podudzia prawego znaczne trwały do tygodnia, średnie do 3 tygodni, natomiast bóle miednicy po stronie lewej o średnim nasileniu trwały do 2 miesięcy.

Przebyte urazy skutkowały koniecznością leczenia operacyjnego (wielomiejscowego) trudnościami w poruszaniu się, koniecznością rehabilitacji oraz koniecznością poddania się operacjom związanych z usunięciem zespołów.

Powód **w okresie od 27 kwietnia 2011 roku do 27 lipca 2011 roku** przebywał w domu nie miał możliwości samodzielnego poruszania się. W okresie tym wymagał pomocy w zakresie sporządzania posiłków, kąpieli i utrzymania higieny, ubierania i rozbierania się, porządkach domowych oraz zakupach. **Dzienny czas pomocy** w tym okresie wynosił **4,5 godziny**.

Od 24 sierpnia 2011 roku do czerwca 2012 roku powód poruszał się przy pomocy 2 kul. W tym okresie **wymagał pomocy** w wymiarze **2 godzin dziennie**.

Po wypadku powód wymagał przyjmowania leków przeciwbólowych do 6 miesięcy i po operacjach usunięcia zespołów do 2 tygodni leki przeciwzakrzepowe. Średni koszt leków w tym okresie to łącznie ok. 230zł. (150,00 złotych leki przeciwbólowe + 80zł. leki przeciwzakrzepowe). Rehabilitacja powoda odbywała się w ramach NFZ.

Rokowania powoda na przyszłość są pomyślne. Obecnie uzyskano wzrost kosztowy wszystkich złamań bez istotnych ograniczeń funkcji czynnościowej i statycznej kończyn. Ze względu na lokalizację złamań (głównie nasada i przynasada bliższa podudzia lewego) możliwy jest wcześniejszy rozwój zmian zwyrodnieniowych sąsiednich stawów (staw kolanowy lewy). Biorąc pod uwagę aktualną funkcję kończyn dolnych powód po poprawieniu siły mięśniowej (niepewność chodu) powód będzie mógł wykonywać zawód ślusarza. Odbudowa siły mięśniowej, umożliwiająca wykonywanie zawodu ślusarza, może potrwać do 3 miesięcy.

(dowód: opinia biegłego ortopedy J. B., k.250-253 akt sprawy, opinia uzupełniająca ortopedy J. B., k. 285 akt sprawy)

Z punktu widzenia chirurgicznego w wyniku wypadku przy pracy K. K. (1) doznał stłuczenia prawego boku tułowia z masywnym, ogromnym krwiakiem podskórnym, rany szarpanej pachwiny prawej, stłuczenia i drobnych ran przednich powierzchni obu ud, licznych – wtórnych ran pooperacyjnych na obu kończynach dolnych.

Obrażenia w postaci stłuczeń i zranień, których doznał powód powiększały zakres cierpień psychofizycznych spowodowanych złamaniami, a dodatkowo spowodowały trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda w postaci szpecących i uciążliwych blizn.

Trwałe uszczerbek na zdrowiu wywołany chirurgicznymi obrażeniami doznanymi w dniu 2 kwietnia 2011r. wynosi łącznie **6%, w tym:**

- blizna pachwiny prawej dająca dyskomfort i uczucie ciągnięcia - 3 % wg punktu 149
- pozostałe blizny kończyn dolnych, które powodują oszpecenie ciała – 3 %.

Dolegliwości spowodowane obrażeniami chirurgicznymi utrzymywały się u powoda na dość wysokim poziomie do miesiąca po wypadku, a na miernym przez kolejny miesiąc. Najdłużej utrzymywały się bóle w pachwinie prawej – do 3 miesięcy po wypadku.

Rokowania powoda na przyszłość są pomyślne, gdyż wyniki leczenia chirurgicznych obrażeń są dobre.

Chirurgiczne obrażenia ciała tylko nieznacznie przyczyniały się do zwiększenia koniecznej opieki nad powodem wynikającego z przyczyn ortopedycznych. Przez pierwszy miesiąc po powrocie do domu powód wymagał opieki osób trzecich z przyczyn chirurgicznych w zakresie 1 godziny na dobę, a przez następny miesiąc w zakresie ½ godziny na dobę. Wydatki na leki i środki przeciwbólowe wynosiły 100 złotych miesięcznie przez 3 miesiące. Obrażenia chirurgicznie nie skutkują ograniczeniami żywymi powoda poza koniecznością osłaniania blizn przed bezpośrednimi promieniami słonecznymi. Z punktu widzenia chirurgicznego nie ma ograniczeń do pracy w zawodzie ślusarz-tokarz.

(dowód: opinia chirurga R. K., k. 265-268 akt sprawy)

Decyzją z dnia 28 września 2012 roku K. K. (1) otrzymał prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku jakiego doznał 2 kwietnia 2011 roku. Przysługujące odszkodowanie wyniosło 27.200,00 złotych.

(dowód: decyzja z dnia 28 września 2012 roku, k. 82 akt sprawy)

K. K. (1) orzeczeniem (...) w P. z dnia 25 października 2012 roku został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od kwietnia 2011 roku do dnia 31 października 2015 roku.

(dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k. 38 akt sprawy)

W okresie od 29 marca 2012 roku do 24 września 2012 roku powód pobierał świadczenie rehabilitacyjne.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 12 kwietnia 2012 roku, k. 39 akt sprawy)

Następnie od dnia zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego tj. 25 września 2012 roku do 1 października 2015r. K. K. (1) był uprawiony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem.

Wysokość świadczenia w okresie od 25 września 2012r. do 28 lutego 2013r. do wynosiła 962,98 złotych netto miesięcznie.

Od dnia 1 marca 2013 roku renta wynosiła 999,30 złotych netto.

Od dnia 1 marca 2014 roku renta wynosiła 1014,49 złotych netto.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 12 listopada 2012 roku, k. 231 akt sprawy, decyzja ZUS z dnia 1 marca 2013 roku, k. 232 akt sprawy, decyzja ZUS z dnia 7 czerwca 2013 roku, k. 234 akt sprawy, decyzja z dnia 1 marca 2014 roku, k. 235 akt sprawy, decyzja z dnia 16 maja 2014 roku, k. 237 akt sprawy, decyzja ZUS z dnia 19 grudnia 2014 roku, k. 238 akt sprawy)

Od dnia 17 listopada 2014r. K. K. (1) podjął zatrudnienie w (...) w K. jako konserwator – pracownik gospodarczego na ¼ etatu. Wynagrodzenie zasadnicze powoda wynosi 360,00 złotych brutto, dodatek za staż w wysokości 20% oraz premia regulaminowa. Pracuje tam do chwili obecnej.

(dowód: zeznania świadka A. K. – protokół rozprawy z dnia 25 listopada 2014r. od minuty 38:29 do minuty 41:44, umowa o pracę, k. 376 akt sprawy, zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 6 grudnia 2016r. od minuty 22: 50 do minuty 41:05)

Powód w latach 2011- 2015 osiągnął następujące dochody z tytułu renty i zasiłków z ZUS:

- od 1 kwietnia do 31 grudnia 2011r. – 11.012, 06zł. , czyli miesięcznie 1223,56zł.

- w 2012r. – 3632,46zł.(renta) + 21.541,84zł. z tytułu zasiłków z ubezpieczenia społecznego czyli łącznie 25.174,30zł., czyli miesięcznie 2098zł. ;

-w 2013r.- 14.075,78zł. (renta), czyli miesięcznie 1173zł.

- w 2014r. – 14.355,50zł. (renta), czyli miesięcznie 1196,30zł.

- od 1 stycznia do 30 września 2015r. 11.010,70zł. (renta) , czyli miesięcznie 1223,41zł.

(dowód: PIT-y – k 377 -387 akt)

Wynagrodzenie zasadnicze powoda wg II kategorii zaszeregowania wynosiło od dnia 1 lutego 2011r. 1.900,00 złotych brutto miesięcznie. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto K. K. (1) w okresie styczeń-marzec 2011 roku wynosiło 2.700,38 zł. brutto.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto pracowników zatrudnionych u pozwanego na stanowisku ślusarza konstrukcji stalowych wynagradzanych wg II kategorii zaszeregowania wraz ze wszystkimi premiami i dodatkami z porównywalnym do powoda stażem pracy w okresie od kwietnia 2011 roku do grudnia 2015 roku wynosiło 2.950,28 złotych brutto, czyli **2121,68zł. netto**.

(dowód: zestawienie wynagrodzeń, k. 358 akt sprawy, pismo procesowe pełnomocnika pozwanego – k. 398-399 akt)

Powód w okresie pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w ramach swojej ograniczonej zdolności do pracy mógł osiągnąć dochód w wysokości **700zł. netto**. (okoliczność bezsporna – zgodne oświadczenia pełnomocników stron – protokół rozprawy z 6.12. 2016r. od minuty 5:20 do minuty 17:27)

Powód w chwili wypadku miał lat 45, był osobą zdrową, leczyl się jedynie na nadciśnienie. Po wypadku nie może wykonywać ciężkich prac, a takie całe życie zawodowe wykonywał. Z zawodu jest bowiem ślusarzem-tokarzem. Powód nie może również pracować jako kierowca, a taką pracę przed wypadkiem także wykonywał.

(dowód: zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 6 grudnia 2016r. od minuty 22: 50 do minuty 41:05)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód dochodził od pozwanego roszczeń uzupełniających z tytułu wypadku przy pracy, któremu uległ w dniu 2 kwietnia 2011 roku na podstawie art. 435 k.c. Pozwany nie kwestionował, iż zdarzenie w wyniku, którego powódka doznała uszczerbku na zdrowiu było wypadkiem przy pracy.

W przypadku odpowiedzialności z art. 435 k.c zwanej zasadą ryzyka, prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Pozwany nie kwestionował, iż jest przedsiębiorstwem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu art. 435 k.c.. W zakładzie pracy w P., gdzie był zatrudniony powód, pozwany produkuje konstrukcje stalowe, co następuje przy użyciu maszyn wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody (energii elektrycznej).

Prowadzący przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody może uwolnić się od odpowiedzialności z art. 435 k.c. jedynie w trzech przypadkach:

- gdy szkoda jest następstwem siły wyższej,
- gdy szkoda nastąpi wyłącznie z winy poszkodowanego
- gdy szkoda nastąpi wyłącznie z winy osoby trzeciej, za której czyny prowadzący przedsiębiorstwo (zakład) nie ponosi odpowiedzialności.

Wystąpienie którejkolwiek z w/w przyczyn egzoneracyjnych musi udowodnić pozwany. W niniejszej sprawie bezspornym jest, że szkoda nie nastąpiła na skutek siły wyższej lub wyłącznie z winy osoby trzeciej, za której czyny prowadzący przedsiębiorstwo (zakład) nie ponosi odpowiedzialności.

Pozwany próbował uwolnić się od odpowiedzialności, podnosząc że do szkody doszło z wyłącznej winy powoda, polegającej na tym, że naruszył przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy obsługując suwnicę, pomimo braku posiadania

takich uprawnień. Użyty w art. 435§1 k.c. zwrot „wyłącznie z winy” odnosi się do przyczyny, a nie do winy, jak chce strona pozwana, gdyż konstrukcja w/w przepisu została oparta na przeciwstawieniu przyczyn, a nie winy. Dlatego ocena winy poszkodowanego jako okoliczności egzoneracyjnej musi być dokonywana w kategoriach adekwatnego związku przyczynowego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 maja 1996r. III CKN 60/95). Wyłączność winy poszkodowanego zachodzi zatem jedynie wówczas, gdy jedyną przyczyną szkody było zachowanie poszkodowanego.

W niniejszej sprawie zachowanie powoda nie było jedyną i wyłączną przyczyną szkody, co wynika wprost z prawomocnego wyroku karnego skazującego w sprawie VII K 930/13 wydanego przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. w dniu 29 września 2015r., którego ustaleniami co do popełnienia przestępstwa sąd w niniejszej sprawie jest związany na podstawie art. 11 k.p.c. Mocą tego wyroku dwóch pracowników pozwanego R. S. (majster) i A. S. (1) (kierownik produkcji), będących przełożonymi powoda, zostało skazanych za popełnienie przestępstwa z art. 220§1 kk w zw. z art. 156§1 pkt 2 i §2 k.k na szkodę powoda. Czyni to zarzut strony pozwanej, iż do wypadku przy pracy doszło z wyłącznej winy powoda bezprzedmiotowym.

Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym na podstawie przepisu art. 11 KPC wyraża się tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, a sąd ten jest pozbawiony możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności w zakresie ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego.

Z sentencji wyroku z dnia 29 września 2015 roku w sprawie VII K 930/13 wynika, że **R. S.** będąc zatrudnionym u pozwanego na stanowisku majstra, sprawując bezpośredni nadzór nad pracownikami wydziału produkcji, nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracownikowi K. K. (1), w ten sposób że sprawując nienależycie bezpośredni nadzór nad jego pracą, dopuścił K. K. (1) nie posiadającego stosownego przeszkolenia i uprawnień do posługiwania się suwnicą elektryczną, w wyniku czego doszło do wypadku przy pracy, na skutek którego powód doznał obrażeń ciała, co wywołało ciężką chorobę długotrwałą narządu ruchu. Również A. S. (1) będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika produkcji u pozwanego, nie dopełnił ciążących na nim obowiązków zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, w ten sposób że dopuścił do złej organizacji pracy wydziału, polegającej na tym, że osoby nie posiadające stosownych uprawnień posługiwały się znajdującymi się na hali wydziału produkcyjnej urządzeniami, w wyniku czego K. K. (1) nie posiadając stosownego przeszkolenia i uprawnień posługiwał się suwnicą elektryczną.

Z prawomocnego wyroku karnego wynika zatem, że główną przyczyną wypadku było nie zapewnienie powodowi przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, na skutek złej organizacji pracy i braku nadzoru, polegającego na dopuszczeniu powoda do obsługi suwnicy pomimo nie posiadania przez niego stosownego przeszkolenia i uprawnień. Złą organizację pracy potwierdzili też inni pracownicy pozwanego: S. P. i A. B. (1). Co więcej z ich zeznań wynika, że przełożeni w zakładzie pozwanego nie tylko tolerowali obsługiwanie suwnicy przez pracowników bez wymaganych uprawnień, ale niektórzy nawet wywierali w tym zakresie presję na podwładnych, grożąc im utratą pracy. Potwierdził to także w zeznaniach R. S.. Przełożeni uważali, że pracownik może nauczyć się obsługi suwnicy w praktyce. Nie przykładali należytej wagi do tego, czy pracownik posiadał formalne kwalifikacje. Przyjęcie takiej praktyki spowodowało, że u pozwanego niewiele osób miało formalne kwalifikacje do obsługi suwnic. Suwnice były bowiem obsługiwane także przez pracowników, którzy takich uprawnień nie posiadali. Kierownictwo tolerowało taki stan rzeczy. Dopiero po wypadku na skutek zaleceń pokontrolnych PIP pozwany przeszkolił pracowników w zakresie obsługi suwnic. W świetle zeznań powoda oraz innych pracowników, mało prawdopodobne jest by kierownictwo pozwanego (prezes zarządu pozwanej Spółki oraz kierownik produkcji A. S. (1)) o tym procederze nie wiedziało. Nawet jeśli by tak było, jak twierdzą, to okoliczność ta nie zwalnia ich od pełnej odpowiedzialności za szkodę, którą poniósł powód na skutek wypadku. Kierownictwo odpowiada za bezpieczne i higieniczne warunki pracy zatrudnionych pracowników. Jeżeli nie wie o łamaniu w tym zakresie prawa przez ich podwładnych, to oznacza, że sprawowany przez nich nadzór jest nieodpowiedni, co obciąża wyłącznie kierownictwo. Brak prawidłowego nadzoru kierownictwa nad pracą podległych im pracowników potwierdza prawomocny wyrok karny oraz ustalenia Państwowej Inspekcji Pracy.

W razie wyrządzenia przez pracownika przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych szkody osobie trzeciej - w myśl art. 120 § 1 k.p. - zobowiązany do naprawienia szkody jest wyłącznie pracodawca. Przepis art. 120 k.p. nie znajduje jedynie zastosowania w razie wyrządzenia przez pracownika szkody innemu pracownikowi z winy umyślnej (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie II PK 189/10). R. S. i A. S. (1) popełniając przestępstwo z art. 220§2 k.k. w zb. z art. 156 k.k., wyrządzili powodowi szkodę (uszkodzenie ciała) nieumyślnie przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych. W takim wypadku ich odpowiedzialność za szkodę względem powoda jest wyłączona na podstawie art. 120 § 1 k.p. Za szkodę tę odpowiada pozwany zakład pracy (podobnie por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1980 r. w sprawie I CR 139/80).

Skazanie pracowników pozwanego prawomocnym wyrokiem karnym nie wyklucza natomiast czynienia ustaleń w zakresie przyczynienia się powoda do wypadku, gdyż te okoliczności nie były przedmiotem zainteresowania sądu karnego. Pozwany taki zarzut podniósł i to na nim spoczywał ciężar wykazania powyższej okoliczności.

Powód swoim zachowaniem (nieprawidłowa obsługa suwnicy) niewątpliwie doprowadził do wypadku, ale nie jest to wystarczające do miarkowania należnych mu roszczeń, jak chce pozwany.

Należy bowiem przypomnieć, że ustalenie przyczynienia jest warunkiem wstępnym, od którego w ogóle zależy możliwość rozważania zmniejszenia odszkodowania oraz zadośćuczynienia, i warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym, gdyż samo przyczynienie nie przesądza jeszcze o zmniejszeniu obowiązku naprawienia szkody, a ponadto - stopień przyczynienia nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu tego zmniejszenia. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak - w jakim stopniu należy to uczynić, decyduje sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest uprawnieniem sądu, a rozważenie wszystkich okoliczności w wyniku oceny konkretnej i zindywidualizowanej - jest jego powinnością. Do okoliczności, o których mowa w art. 362 k.c., zaliczają się - między innymi - wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego, porównanie stopnia winy obu stron, rozmiar doznanej krzywdy i ewentualne szczególne okoliczności danego przypadku, a więc zarówno czynniki subiektywne, jak i obiektywne. Samo przyczynienie ma charakter obiektywny, a elementy subiektywne mają znaczenie dopiero na etapie "miarkowania" odszkodowania. Natomiast porównanie stopnia winy stron, jak również sytuacja, w której tylko sprawcy można winę przypisać, mają niewątpliwie istotne znaczenie przy określaniu ewentualnego "odpowiedniego" zmniejszenia obowiązku odszkodowawczego (por. wyrok SN z 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, LEX nr 677896, wyrok SN z 8 lipca 2009 r., I PK 37/09, LEX nr 523542, wyrok SA w Lublinie z 9 kwietnia 2013 r., I ACa 18/13, LEX nr 1313361, i inne).

W analizowanej sprawie powód nieprawidłowo obsługiwał suwnicę, nie dlatego że popełnił jakikolwiek błąd, ale dlatego że nie został przez pracodawcę przeszkolony, w jaki sposób powinien prawidłowo i bezpiecznie posługiwać się tą maszyną, co obciąża pracodawcę. Dodatkowo podjął się obsługi suwnicy, gdyż jego przełożeni zlecali mu do wykonania prace, które wymagały jej użycia i której za ich przyzwoleniem używał. Zeznania R. S., że nie zlecał powodowi pracy przy użyciu suwnicy nie zasługują na wiarę. R. S. zlecił zarówno powodowi jak i A. B. (1) montaż stalowych belek, co wymagało od nich użycia w pewnym momencie pracy suwnicy, celem przekręcenia belki na drugą stronę. R. S. zeznał, że zdawał sobie sprawę z tego, że do wykonania zleconej pracy będzie potrzebne użycie suwnicy. Wiedział też, że powód takich uprawnień nie posiada. Mimo to nie zlecił pracy z użyciem suwnicy wyłącznie A. B. (1). A zatem godził się na to, że prace przy użyciu suwnicy wykona albo powód albo A. B. (2). Dla powoda i A. B. (1) było to przyzwoleniem na to, by wykonywali i dzielili się pracą wg własnego uznania, tak jak zawsze to robili.. Jednocześnie R. S. nie nadzorował pracy powoda, gdyż w chwili wypadku był na innej hali.

W tych okolicznościach Sąd nie znalazł podstaw do miarkowania należnych powodowi roszczeń. Wina powoda sprowadza się li tylko do faktu użycia suwnicy. Ponieważ nastąpiło to - jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego - w wykonaniu zleconej przez pozwanego pracy, fakt ten obciąża przede wszystkim pozwanego. To pozwany bowiem nie sprawował należytego nadzoru nad pracą K. K. (1), gdyż dopuścił go do pracy, do której wykonywania nie posiadał wymaganych kwalifikacji i potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a nadto tolerował iż jego pracownicy bez uprawnień obsługiwali

suwnicy. Dostęp do suwnicy był nieograniczony, gdyż pilot – jak zeznał S. P. - leżał zawsze w pobliżu suwnicy, w żaden sposób nie zabezpieczony. Kierownictwo nie miało zatem nadzoru nad tym, kto obsługuje suwnicę. Biorąc dodatkowo pod uwagę, że pozwany prowadzi przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody, które stwarza duże niebezpieczeństwo pracy, skalę zaniedbań ze strony pozwanego w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracownikom, Sąd uznał, że powinien w całości ponosić odpowiedzialność wobec powoda za skutki wypadku.

W przedmiotowej sprawie powód zażądał naprawienia szkody na osobie, której doznała na skutek wypadku przy pracy.

Szkoda na osobie obejmuje uszczerbki wynikające z uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, pozbawienia życia oraz naruszenia innych dóbr osobistych człowieka. Uszczerbki te mogą przybrać postać szkody majątkowej, jak i niemajątkowej (krzywdy). Zakres naprawienia szkody na osobie wyznaczają przepisy art. 444 i 445§1 k.c.

Stosownie do treści art. 445§1 k.c. sąd może w wypadkach przewidzianych w art. 444k.c. przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawą żądania z art. 445§1k.c. jest doznana krzywda niemajątkowa w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonego, wynikająca z naruszenia dóbr osobistych wskazanych w tym przepisie (wyrok SN z dnia 4 lipca 1969 r ; I PR 178/69, OSN 1970, Nr4, poz.71).

Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c., zadośćuczynienie winno być "odpowiednie". Z istoty tego unormowania i natury krzywdy, suma przyznana tytułem zadośćuczynienia musi siłą rzeczy być przybliżonym ekwiwalentem doznanych cierpień psychicznych i fizycznych. Pojęcie krzywdy mieści wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, zarówno w sferze cierpień fizycznych jak i psychicznych. W konkretnych sytuacjach musi to prowadzić do uogólnień wyrażających zakres doznanego przez poszkodowanego uszczerbku niemajątkowego. Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na życiu osobistym i społecznym (wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r I IKN 681/88 OSNP 2000 Nr.16 poz. 626).

Wysokość doznanego przez powoda trwałego uszczerbku na zdrowiu Sąd ustalił w oparciu o niekwestionowaną przez strony opinię biegłego ortopedy J. B. i neurochirurga R. K., którzy posiłkowali się w tym zakresie rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz. U. Nr 234, poz. 1974) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustaleniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania, celem wyliczenia stopnia uszczerbku na zdrowiu.

Z opinii biegłych wynika, że powód na skutek wypadku przy pracy powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w łącznej wysokości 45% w tym:

a) obrażenia o charakterze ortopedycznym, skutkują uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 39%, na co składa się:
- złamanie trzonu uda lewego -uszczerbek na zdrowiu 12% z poz. 147a tabeli- złamanie zmiążdżeniowego nasady i przynasady bliższej kości piszczelowej lewej -uszczerbek na zdrowiu 12 % z poz. 158a, złamanie kości piszczelowej prawej- uszczerbek na zdrowiu 10 % z poz. 158a, złamanie kostki bocznej podudzia prawego- uszczerbek na zdrowiu 5 % z poz.162a.

b) obrażenia chirurgiczne skutkują uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 6%, na co składa się: blizna pachwiny prawej dająca dyskomfort i uczucie ciągnięcia - 3 % wg punktu 149, pozostałe blizny kończyn dolnych, które powodują oszpecenie ciała – 3 %.

Przebyte urazy skutkowały koniecznością leczenia operacyjnego (wielomiejscowego) trudnościami w poruszaniu się, koniecznością rehabilitacji oraz koniecznością poddania się operacjom związanych z usunięciem zespoleń. Przebyte złamanie trzonu uda lewego skutkuje obecnie osłabieniem siły mięśniowej, dolegliwościami bólowymi głównie o

charakterze powysiłkowym i niewielkim ograniczeniem ruchomości biodra lewego. Powodowi dolegają bóle kolana i podudzia lewego powysiłkowe i okresowo również w spoczynku, występuje niewielkie ograniczenie ruchomości stawu skokowego lewego i osłabieniem siły mięśniowej. Obrażenia w postaci stłuczeń i zranień, których doznał powód powiększały zakres cierpień psychofizycznych spowodowanych złamaniami.

Po wypadku powód odczuwał silne dolegliwości bólowe do 2 miesięcy, o zmniejszającym się nasileniu trwały do 3 tygodni,

Powód w chwili wypadku miał 45 lat. Przed wypadkiem oprócz nadciśnienia, nie miał innych dolegliwości zdrowotnych. Miał na utrzymaniu trzy uczące się córki. Powód z zawodu ślusarz-tokarz był predestynowany do wykonywania ciężkich prac fizycznych. Teraz takich prac nie może wykonywać, bo nie może długo stać i szybko się męczy. Obecnie pracuje jako konserwator w szkole podstawowej na 1/4 etatu. Powód po wypadku do 27 lipca 2011r. był osobą leżącą, wymagającą pomocy osób najbliższych we wszystkich czynnościach życia codziennego. Było to bardzo trudne dla mężczyzny, który do tej pory był samowystarczalny. Do 1 października 2015r. był osobą częściowo niezdolną do pracy.

Biorąc pod uwagę rozmiar, charakter i stopień (45%) trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz nasilenie cierpień powoda na skutek wypadku, jego wiek (obecnie 50 lat), ograniczenia związane z wypadkiem oraz uwzględniając okoliczność otrzymania przez powoda z tytułu przedmiotowego wypadku z ZUS jednorazowego odszkodowania w wysokości 27.200zł., Sąd uznał iż stosowną dla niego kwotą zadośćuczynienia jest żądana kwota 100.000zł. Jest ona umiarkowana, utrzymana w rozsądnych granicach i odpowiada aktualnym warunkom, zwłaszcza jeśli chodzi o zadośćuczynienia zasądzone w podobnych przypadkach.

I taką też kwotę zasądził na rzecz powoda na podstawie art. 445 k.c. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.. zasądzając je od dnia doręczenia odpisu pozwu. Brak było podstaw do zasądzenia odsetek od dnia wypadku przy pracy. Roszczenia należne z tytułu wypadku stają się wymagalne dopiero z chwilą wezwania pozwanego do ich zapłaty. Ponieważ powód nie wzywał pozwanego do zapłaty żądanych pozwem kwot, przed wniesieniem pozwu, roszczenia stały się wymagalne dopiero z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Odpis pozwu zastępuje bowiem wezwanie do zapłaty. Z chwilą zatem jego doręczenia roszczenie stało się wymagalne (art. 455 k.c.).

Zasadnym także było w całości dochodzone na podstawie art. 444§2 k.c. żądanie renty wyrównawczej z tytułu zmniejszenia możliwości zarobkowych powoda na skutek wypadku, sprecyzowane ostatecznie w piśmie procesowym z dnia 9 grudnia 2017r. na kwotę 9076,59zł. za okres od dnia 2 kwietnia 2011r. do dnia 30 września 2015r. Kwota ta została wyliczona na podstawie zgodnych ustaleń stron, iż wynagrodzenie powoda, gdyby nie uległ wypadkowi przy pracy w okresie 2011-2015 wynosiłoby 2121,68zł. (jest to przeciętne wynagrodzenie otrzymywane w tym okresie przez pracowników pozwanego zatrudnionych na tym samym co powód stanowisku pracy, z podobnym stażem pracy i wynagradzanych wg tej samej co powód kategorii osobistego zaszerogowania), a jego ograniczone możliwości zarobkowe w tym okresie wynosiły 700zł. miesięcznie. Opierając się na tych założeniach pełnomocnik powoda wyliczając utracone dochody odjął od kwoty 2121,68zł. kwoty świadczeń wypłaconych powodowi przez ZUS oraz kwotę 700zł.

Daje to łącznie kwotę 9256,23zł.. w tym w:

2011r. - 2121,68zł. - (1223,56zł. + 700zł.) = 198,12 x 9 miesięcy = 1783,08zł.

2012r. - brak utraty zarobków

2013r. - 2121,68zł. - (1173zł. + 700zł.) = 248,68 x 12 = 2984,16zł.

2014r. - 2121,68zł. - (1196,30zł. + 700zł.) = 225,38 x 12miesiący = 2704,56zł.

2015r. - 2121,68zł. - (1223,41zł. + 700zł.) = 198,27 x 9 miesięcy = 1784,43zł.

Ponieważ pełnomocnik powoda zażądał z tytułu renty wyrównawczej kwoty 9076, 59zł., w pozostałym zakresie ograniczając żądanie pozwu, Sąd będąc tym związany zasądził na rzecz powoda z tego tytułu żadaną kwotę. Strona pozwana nie kwestionowała wyliczeń powoda.

W zakresie odsetek orzeczono na podstawie art. 481 k.c. Ponieważ z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu wymagalne było jedynie roszczenie o rentę wyrównawczą za okres do dnia 30 czerwca 2014r., tj. w kwocie 6029,82zł. Sąd zasądził od tej kwoty ustawowe odsetki od dnia doręczenia odpisu pozwu. Od pozostałej kwoty renty wyrównawczej należnej powodowi do dnia 1 października 2015r. czyli od kwoty 3046,77zł., Sąd zasądził odsetki od dnia wymagalności całej tej kwoty tj. od dnia 2 października 2015r. Żądanie zasądzenia odsetek w większym rozmiarze jako nieuzasadnione podlega oddaleniu.

Powód zażądał także zwrotu kosztów opieki sprawowanej nad nim po wypadku przez członków najbliższej rodziny tj. żonę i córki. Powód nie wydatkował żadnych kwot na pomoc osób trzecich. W takiej sytuacji nie przysługuje mu odszkodowania z art. 444§1 k.c. Nie mniej, gdy pomoc ta była w rzeczywistości świadczona – tak jak to miało miejsce w będącej przedmiotem osądu sprawie – powodowi przysługuje z tego tytułu renta na zwiększone potrzeby z art. 444§2 k.c. Do zasądzenia takiej renty **wystarczy stwierdzenie potrzeby pomocy osób trzecich** bez konieczności wykazywania wysokości wydatkowanych na ten cel kwot. Z taką właśnie rentą mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Wprawdzie pełnomocnik powoda nie żądał renty z tytułu kosztów opieki, ale z uwagi na to że zgłosił żądanie zasądzenia kosztów opieki, Sąd w ramach zgłoszonych faktów, był uprawniony do zasądzenia należnego stronie świadczenia z innej podstawy prawnej niż wskazana przez pełnomocnika powoda.

Dlatego też Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powoda skapitalizowaną rentę za okres, w którym pomoc osób trzecich była mu niezbędna, ustalając ten okres w oparciu o opinię biegłego ortopedy i chirurga, które nie były kwestionowane przez pozwanego oraz o zeznania świadka – żony powoda A. K., córki E. B. i powoda, które potwierdzają prawidłowość opinii w tym względzie. Z kolei wysokość kosztów opieki Sąd ustalił w oparciu o zgodne ustalenia pełnomocników stron złożone na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016r. co do tego, że koszt opieki nad powodem sprawowany przez rodzinę wynosił 6zł. na godzinę. Biorąc pod uwagę, że pomoc była świadczona przez rodzinę, a zatem nie miała profesjonalnego charakteru, Sąd uznał, że wskazana przez strony wysokość stawki w kwocie 6zł., jest adekwatna do ustalenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb powoda na skutek konieczności sprawowania nad nim opieki.

Powód w okresie od 28 kwietnia 2011 roku do 27 lipca 2011 roku, nie miał możliwości samodzielnego poruszania się, był osobą leżącą. W okresie tym jak wynika z opinii ortopedy wymagał pomocy w zakresie sporządzania posiłków, kąpieli i utrzymania higieny, ubierania i rozbierania się, porządkach domowych oraz zakupach w wymiarze 4,5 godziny dziennie. Natomiast w okresie od 24 sierpnia 2011 roku do czerwca 2012 roku powód poruszał się przy pomocy 2 kul i wymagał pomocy w wymiarze 2 godzin dziennie.

Chirurgiczne obrażenia ciała tylko nieznacznie przyczyniały się do zwiększenia koniecznej opieki nad powodem wynikającej z przyczyn ortopedycznych. Przez pierwszy miesiąc po powrocie do domu powód wymagał opieki osób trzecich z przyczyn chirurgicznych w zakresie 1 godziny na dobę, a przez następny miesiąc w zakresie 1/2 godziny na dobę

Z opinii biegłego ortopedy i chirurga wynika zatem, że powód potrzebował pomocy osób trzecich po wypadku w łącznym wymiarze **1076 godzin**:

-28-30 kwiecień 2011r. (po wypadku do 27.04.2011r. powód przebywał w szpitalu)- 3 dni x 5,5 godziny dziennie = 16,5 godzin

-maj 2011- 31 dni x 5,5 godziny dziennie = 170,5 godzin

-czerwiec 2011r. - 30 dni x 5 godzin = 150 godzin

-1-26 lipiec 2011r. (od 27 lipca 2011r. powód był w szpitalu –k. 17)- 4,5 godziny dziennie x 26 dni= 117 godzin;

- 24 sierpień 2011r. – 30 czerwiec 2012 – 8 dni sierpnia x 2 godziny = 16 godzin, 2 godziny dziennie x (30+31+30+31+31+28+31+30+31+30) =303 dni =606 + 16 = 622 godzin

Mnożąc ilość godzin opieki tj. 1076 przez koszt jednej godziny opieki ustalony na potrzeby tej sprawy na 6 zł., otrzymujemy **kwotę 6456zł.**, która stanowi kwotę skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb związanych z koniecznością sprawowania opieki nad powodem po wypadku.

Dalej idące żądanie pozwu w zakresie kosztów opieki jako niezasadne podlega oddaleniu.

Pełnomocnik powoda dopiero po zamknięciu rozprawy w piśmie procesowym z dnia 9 grudnia 2016r. zażądał dodatkowo odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów dojazdu rodziny powoda z miejsca zamieszkania do szpitala, gdzie przebywał powód w okresie od 2do 27 kwietnia 2011r. oraz od 27 lipca do 24 sierpnia 2011r. W toku procesu pełnomocnik powoda nie zgłosił roszczenie o odszkodowanie z tego tytułu. Rozszerzenie powództwa o nowe nie zgłoszone uprzednio roszczenia po zamknięciu rozprawy jako niedopuszczalne, nie może odnieść zamierzonego skutku. Na marginesie należy dodać, że strona powodowa nie wykazała w żaden sposób ani faktu poniesienia kosztów dojazdów ani ich wysokości.

O odsetkach od kwoty skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb (koszty opieki) Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 k.c. Ponieważ powód w pozwie po raz pierwszy zgłosił żądanie rentowe, roszczenie to stało się wymagalne z momentem doręczenia odpisu pozwu pozwanemu, co nastąpiło w dniu 12 lipca 2014r.

Nie zasługuje na uwzględnienie żądanie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku na przyszłość. Rokowania bowiem na przyszłość powoda jak wynika z opinii biegłych lekarzy są pomyślne. Obecnie uzyskano zrost kostny wszystkich złamań bez istotnych ograniczeń funkcji czynnościowej i statycznej kończyn. Obrażenia chirurgiczne także nie skutkują ograniczeniami życiowymi powoda, poza koniecznością osłaniania blizn przed bezpośrednimi promieniami słonecznymi. Leczenie zostało zakończone, jego wyniki są dobre. Ogólny stan powoda jest dobry. Powód odzyskał zdolność do pracy, w tym do pracy w wyuczonym zawodzie ślusarza..

Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną (dochody powoda wynoszą 330zł. netto) oraz charakter dochodzonego roszczenia, nie obciążył powoda nieuiszczonymi kosztami procesu od oddalonej części powództwa.

Natomiast pozwanego Sąd obciążył kosztami procesu od uwzględnionej części powództwa stosownie do stopnia, w którym pozwany przegrał sprawę na podstawie art. 100 k.p.c. tj. w 72% (żądanie pozwu 159.849zł., zasądzono 115.532,59zł., co stanowi 72%).

Na koszty procesu złożyły się:

- opłata od pozwu w kwocie 7993zł.,

- koszty wynagrodzenia biegłych sądowych i świadków w łącznej wysokości 928,63zł.

Na koszty procesu obciążające pozwanego składa się 72% nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu tj. 5755zł.(cała opłata od pozwu wyniosła 7993zł. x 72%) oraz 72% poniesionych przez Skarb Państwa wydatków na opinie biegłych i wynagrodzenie świadków tj. 669zł. (928,63zł. x 72%). Ponieważ powód uiścił na poczet kosztów zaliczki w kwocie 700zł., a obciążały go koszty w kwocie 259,63zł., Sąd zwrócił mu nierozliczoną zaliczkę w kwocie 200zł.(. zarządzenie z 20.12.2016r. – k. 433 akt), a pozostałą brakującą kwotę 240,37zł. zasądził od pozwanego (pkt 8 wyroku). Natomiast pozostałą obciążająca pozwanego kwotę z tytułu rozliczenia wydatków tj. kwotę 428,63zł., Sąd nakazał ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa w punkcie 7 wyroku.

Z uwagi na charakter roszczenia, którego ostateczna wysokość zależała od uznania Sądu i okoliczność, że powód wygrał sprawę w przeważającej części Sąd kosztami zastępstwa procesowego obciążył w całości wyłącznie stronę pozwaną.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z

§ 6 pkt 6 w zw. z §11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1349) tj. z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).